

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 8.5.2014 г.
COM(2014) 252 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Втора междинна оценка на съвместните предприятия по съвместните
технологични инициативи „ЧИСТО НЕБЕ“, „ГОРИВНИ КЛЕТКИ И ВОДОРОД“
и ИНИЦИАТИВАТА ЗА ИНОВАТИВНИ ЛЕКАРСТВА**

Съдържание

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	3
2.	КОНТЕКСТ	3
3.	ПРОЦЕС НА ОЦЕНКА.....	5
4.	ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ОЦЕНКИТЕ	6
4.1.	СП „Чисто небе“	6
4.1.1.	Организация на съвместното предприятие и отношения със заинтересованите страни	6
4.1.2.	Изпълнение на научноизследователската програма	7
4.2.	СП „Горивни клетки и водород“	7
4.2.1.	Организация на съвместното предприятие и отношения със заинтересованите страни	8
4.2.2.	Изпълнение на научноизследователската програма	8
4.3.	СП по Инициативата за иновативни лекарства	8
4.3.1.	Организация на съвместното предприятие и отношения със заинтересованите страни	8
4.3.2.	Изпълнение на научноизследователската програма	9
4.4.	SWOT АНАЛИЗ	9
5.	ОТГОВОР НА КОМИСИЯТА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ОТ ГНЕ ДОКЛАДИ	11
5.1.	СП „Чисто небе“	11
5.1.1.	Препоръки относно организацията и ефикасността	11
5.1.2.	Препоръки относно напредъка и ефективността.....	12
5.2.	СП „Горивни клетки и водород“	13
5.2.1.	Препоръки относно организацията и ефикасността	13
5.2.2.	Препоръки относно напредъка и ефективността.....	14
5.3.	СП по Инициативата за иновативни лекарства	15
5.3.1.	Препоръки относно организацията и ефикасността	15
5.3.2.	Препоръки относно напредъка и ефективността.....	16
6.	ЗАКЛЮЧЕНИЯ	18

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Втора междинна оценка на съвместните предприятия по съвместните технологични инициативи „ЧИСТО НЕБЕ“, „ГОРИВНИ КЛЕТКИ И ВОДОРОД“ и ИНИЦИАТИВАТА ЗА ИНОВАТИВНИ ЛЕКАРСТВА

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В настоящия доклад се обобщават констатациите и основните препоръки, отправени от групите от независими експерти, които извършиха втората междинна оценка на следните съвместни технологични инициативи (СТИ): „Чисто небе“, „Горивни клетки и водород“ и Инициативата за иновативни лекарства. Освен това в него се представят забележките на Комисията и се подчертават областите, в които следва да се планират последващи действия. С този доклад Комисията изпълнява задълженията по член 11 от всеки съответен регламент на Съвета, с който се създават горепосочените съвместни технологични инициативи¹.

В приложенията се съдържа информация за трите групи от независими експерти (ГНЕ), които извършиха оценките, както и за SWOT анализа (силни и слаби страни, възможности и заплахи), проведен за всяка СТИ. Освен това в приложението е включен пълен списък с препоръките, отправени от ГНЕ. В пълния си вид отделните доклади са публикувани на уебсайтовете на съответните съвместни предприятия.

2. КОНТЕКСТ

В Седмата рамкова програма за научни изследвания и технологично развитие (7РП) бе предложено да се създадат дългосрочни публично-частни партньорства — като СТИ — които да бъдат осъществени чрез съвместни предприятия (СП) в рамките на обхвата на член 171 от Договора за създаване на Европейската общност (понастоящем член 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз), и бяха определени специфични критерии за тяхното установяване. Бяха определени редица стратегически технологични области и бяха създадени публично-частни партньорства (ПЧП) между Европейската комисия и промишлеността. Настоящият доклад се съсредоточава върху следните ПЧП:

- **Съвместното предприятие „Чисто небе“** (СП ЧН) е ПЧП между Европейския съюз (представяван от Комисията) и въздухоплавателния сектор. Основната цел на предприятието е да се разработят екологични технологии и по този начин да се допринесе за постигане на целите на ACARE (Консултативен съвет за

¹ „Чисто небе“: Регламент (ЕО) № 71/2008 на Съвета; „Горивни клетки и водород“: Регламент (ЕО) № 521/2008 на Съвета; „Инициатива за иновативни лекарства“: Регламент (ЕО) № 73/2008 на Съвета.

научни изследвания и иновации във въздухоплаването в Европа) за 2020 г.² за намаляване на емисиите и шума в сектора на въздушния транспорт в Европа за всички видове въздухоплавателни средства от търговското въздухоплаване.

В рамките на „Чисто небе“ промишлеността е представена от 12 водещи предприятия и към момента от 66 асоциирани членове. Освен членовете има и над 400 партньори, избрани чрез отворени покани за представяне на предложения, които работят по специфични задачи. Всички членове и партньори работят заедно в редица технологични области, които бяха обединени в шест интегрирани технологични демонстрационни системи (ИТДС) и програма за система за технологично оценяване с цел да се оценят резултатите от технологиите, разработени в рамките на „Чисто небе“.

- **Съвместното предприятие „Горивни клетки и водород“** (СП ГКВ) е ПЧП между Европейския съюз (представяван от Комисията), промишлените сектори за горивни клетки и водород (представявани от промишлената група за нови енергии — NEW-IG) и научноизследователската общност (представявана от научноизследователската група N.ERGHY). Основната цел на предприятието е да се ускори въвеждането на технологиите за горивни клетки и водород на пазара, за да се използва техният потенциал като инструмент за постигане на нисковъглеродна енергийна система.
- **Съвместното предприятие по Инициативата за иновативни лекарства** (СП ИИЛ) е ПЧП между Европейския съюз (представяван от Комисията) и Европейската федерация на фармацевтичните индустрии и асоциации (ЕФФИА). Целите на предприятието са изграждане на среда на засилено сътрудничество за фармацевтични изследвания и технологично развитие (научноизследователска и развойна дейност — НИРД) в Европа и разработване на по-ефективни и по-безопасни лекарства, като същевременно се повишава конкурентоспособността на фармацевтичния сектор на ЕС.

СП „Чисто небе“ разполага с бюджет в размер на 1,6 млрд. евро с максимално участие на ЕС в размер на 800 млн. евро, от които най-малко 200 млн. евро са предвидени по покани за представяне на предложения. До септември 2013 г. бяха оценени резултатите от 14 покани за представяне на предложения и впоследствие бе подбран портфейл от проекти. Към момента на оценяването портфейлът от проекти съдържа 349 проекта, за които са сключени споразумения за отпускане на безвъзмездни средства. Понастоящем

² Цели на ACARE (спрямо базовото равнище от 2000 г.): i) намаляване на потреблението на гориво и на емисиите на CO₂ с 50 % на пътник-километър; ii) намаляване на емисиите на азотни оксиди с 80 %; iii) намаляване на възприемания шум с 50 %; iv) постигане на съществен напредък по намаляване на въздействието върху околната среда от производството, поддръжката и извеждането от употреба на въздухоплавателни средства и свързани с тях продукти.

се оценяват резултатите от 15-та покана за представяне на предложения и се планира 16-та и последна покана да бъде пусната преди края на 2014 г.

СП „Горивни клетки и водород“ разполага с максимум 470 млн. евро, предоставени от ЕС за научноизследователски дейности. Досега бяха пуснати шест годишни покани за представяне на предложения, от които впоследствие бе избран портфейл от проекти. По първите пет покани бяха разпределени приблизително 380 млн. евро между 131 проекта. По време на настоящата втора междинна оценка все още продължаваха преговорите по 71-те проекта, представени по поканата от 2013 г. за предложения, с общо прогнозно финансиране в размер на около 68 млн. евро.

Що се отнася до Инициативата за иновативни лекарства, в бюджета на 7РП е предвидено участие в размер на максимум 1 млрд. EUR. Досега бяха пуснати 10 покани за представяне на предложения и бе изготвен общ портфейл от проекти с приблизително 40 текущи проекта. Последната, 11-та покана бе пусната на 11 декември 2013 г.

В съответствие с изискванията на регламентите на Съвета за създаване на СП по СТИ през 2010 г. и 2011 г. бе проведен първи набор от междинни оценки. Вторият набор, който е предмет на настоящия доклад, бе приключен преди края на 2013 г. Отговорът на Комисията на докладите от първите междинни оценки бе включен в нейното съобщение относно партньорството³.

3. ПРОЦЕСЪТ НА ОЦЕНЯВАНЕ

Вторите междинни оценки на трите съвместни предприятия бяха извършени паралелно. Координирането на оценките бе от особено голямо значение с оглед на прехода от 7РП към „Хоризонт 2020“ заедно с текущия процес за продължаване на тези инициативи.

Целите на настоящата оценка бяха да се оцени ефективността, ефикасността и качеството на операциите както от гледна точка на техните оперативни органи, така и по отношение на техните дейности.

За тази цел Комисията покани редица независими експерти, които да изготвят доклад въз основа на преглед на резултатите и събеседвания с избрани заинтересовани страни във всяка технологична област. С оглед да се улесни оценяването по хоризонтални и общи въпроси в състава и на трите групи от независими експерти (ГНЕ) бе включен един общ експерт.

След първоначалните срещи в Брюксел през март 2013 г. оценките отнеха средно пет месеца. Те бяха осъществени чрез комбинация от дистанционно свършена работа, конферентни разговори, редица срещи и събеседвания с широк кръг от заинтересовани страни. По отношение на „Горивни клетки и водород“ бе осъществено и веб-базирано

³ Вж. работен документ на службите на Комисията SEC(2011) 1072 final и съобщението на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите „Партньорство в областта на научните изследвания и иновациите“ (SEC(2011) 1072).

проучване сред координаторите на проекти. За „Чисто небе“ бяха извършени няколко посещения на място на дружествата и съоръженията в рамките на подбрани ИТДС, за да се оцени стратегията и свършената работа по подготовката на демонстрационните системи.

В допълнение към това бяха анализирани вътрешни документи и достъпна онлайн информация, включително набор от документи относно политиката на ЕС.

Докладите на ГНЕ бяха публикувани през юли 2013 г. (за „Горивни клетки и водород“), август 2013 г. (за Инициативата за иновативни лекарства) и октомври 2013 г. (за „Чисто небе“). Настоящият втори етап от междинни оценки по целесъобразност подкрепяше законодателния процес за създаване на следващото поколение СП по СТИ.

4. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ОЦЕНКИТЕ

Общото заключение от докладите на ГНЕ е, че съвместните предприятия успешно са постигнали своите цели, че те отговарят на предизвикателствата пред „Хоризонт 2020“ и че следва да бъдат продължени.

Вторите междинни оценки показват, че съществуващите съвместни предприятия успешно доказаха жизнеспособността на концепцията за ПЧП за научни изследвания в стратегически технологични области. Те показаха ефективността си при постигането на основните цели и са в състояние да засилят ролята на Европа в НИРД в областта на въздухоплаването, фармацевтичния сектор и сектора на горивните клетки и водородните технологии.

С оглед на перспективите експертите считат, че някои аспекти могат да бъдат подобрили и съответно отправиха редица препоръки за отстраняване или намаляване на установените слабости в настоящите дейности на всяко от съвместните предприятия, както и за подобряване на тяхната ефективност, ефикасност и качество.

4.1. СП „Чисто небе“

ГНЕ заключи, че проведените в рамките на „Чисто небе“⁴ научни изследвания са с високо качество. Вече са въведени в действие или са изпитани редица демонстрационни системи. В много случаи предварителните оценки на екологичните ползи потвърждават способността за постигане на целите до края на програмата.

4.1.1. Организация на съвместното предприятие и отношения със заинтересованите страни

Що се отнася до организацията и ефективността при използването на ресурсите, в доклада се посочва, че общото управление е ефикасно от гледна точка на управлението на програмата и осъществяването на покани и проекти. ГНЕ се увери, че в рамките на

⁴ http://www.cleansky.eu/sites/default/files/news/clean_sky_-_2nd_interim_assessment.pdf.

„Чисто небе“ е установен ефективен диалог между промишлеността, включително малките и средните предприятия (МСП), и изследователските и академичните общности по отношение на обща стратегическа програма и че тази програма е била осъществена успешно. ГНЕ обаче счита, че съществуващите връзки със SESAR⁵ и ACARE⁶ следва да се разширят и че „Чисто небе“ следва да има по-добра представа относно въздушните превозвачи, доставчиците на аеронавигационно обслужване (ANSP) и други заинтересовани страни.

По отношение на управлението на изпълнителната служба ГНЕ заключи, че могат да се постигнат още подобрения за намаляване на бюрокрацията, повишаване на организационната ефикасност и подобряване на вътрешните и външните комуникации. Независимо от това бе отчетен значителен напредък по ускоряване на процесите и постигане на повишена оперативна ефикасност. В доклада се отправя препоръка за някои промени, за да се повиши още повече ефикасността на изпълнителната служба. Освен това с оглед на факта, че понастоящем СП „Чисто небе“ вече е добре установено, трябва да се подобри балансът на уменията по управлението на проекти.

4.1.2. Изпълнение на научноизследователската програма

Що се отнася до техническия напредък, в доклада се посочва, че въпреки първоначалното забавяне поради бавния му старт „Чисто небе“ показва задоволителен напредък в постигането на заложените цели и е налице ясно, открито и недискриминационно отношение към широка общност от заинтересовани страни. По-специално се доказва ефективността на стратегията (т.е. методи, процеси и инструменти), която бе използвана за пускане и управление на поканите за представяне на предложения, за подбор на най-добрите предложения, насърчаване на участието на МСП и за повишаване на процента на новите участници в съвместното предприятие и в отговор на поканите за представяне на предложения.

Техническото развитие на демонстрационните системи също напредва задоволително. Следва да се отбележи, че до края на „Чисто небе“ демонстрационните програми ще осигурят доказателства за интегрирането на няколко технологии в практиката и ще бъдат демонстрирани потенциалните ползи в съответната оперативна среда.

4.2. СП „Горивни клетки и водород“

Що се отнася до „Горивни клетки и водород“⁷, обвързването на дългосрочния ангажимент на ЕС с осигуряването чрез инструмента стабилно финансиране позволи на съвместното предприятие да спечели доверието на промишлеността и да подпомогне сектора за запълване на празнината между научните изследвания и внедряването.

⁵ <http://www.sesarju.eu/>.

⁶ <http://www.acare4europe.org/>.

⁷ <http://www.fch-ju.eu/sites/default/files/2nd%20interim%20evaluation.pdf>.

4.2.1. Организация на съвместното предприятие и отношения със заинтересованите страни

ГНЕ отчита, че управлението на проекта е ефикасно и се одобрява от участниците; независимо от това бе отправена препоръка за намаляване на административните разходи. Структурата на управление на ГКВ се счита за подходяща, но могат да се осъществят подобрения, по-специално на равнището на вземане на решения и сътрудничеството с държавите членки. И накрая, ГНЕ също така препоръча съвместното предприятие да осъществи подобрения в областта на комуникациите.

4.2.2. Изпълнение на научноизследователската програма

Що се отнася до технологичния напредък, в оценката се констатира, че разработките в резултат на проведените научни изследвания в областта на горивните клетки и водорода са гарантирали подобрения на пазара (например чрез намаляване на разходите и подобряване на резултатите и жизнения цикъл на компонентите). В доклада се подчертава, че демонстрационните проекти, по-специално в сектора на транспорта, са увеличили знанията и доверието. Въпреки че качеството на свършената работа се счита за сравнимо с постигнатото по останалата част от 7РП, въздействието върху политиката (ключов елемент за успеха на технологиите за горивните клетки и водорода) се счита за ограничено, най-вероятно поради ранния етап на научноизследователските дейности (завършени са само няколко проекта). Независимо от това експертите отправиха препоръка за преглед на механизмите и връзките между научните изследвания и политиката и за подобряване на комуникацията със службите на Комисията, отговорни за разработването на политиката. Освен това експертите препоръчаха достъпът до ресурсите за финансиране да бъде улеснен, за да се създадат условия за необходимите широкомащабни демонстрации, които се изискват за навлизането на тези технологии на пазара. Същевременно следва да се предвиди възможност и за дейности за авангардни научноизследователски постижения.

4.3. СП по Инициативата за иновативни лекарства

Според ГНЕ Инициативата за иновативни лекарства⁸ успешно демонстрира своята ефективност за повишаване на привлекателността на Европа за НИРД в областта на фармацевтиката, за обединяване на ресурсите и стимулиране на по-силно ангажиране и участие на различни заинтересовани страни, както и стимулиране на нови технологии и методики с цел ускоряване на разработването на лекарства. По-специално в оценката се посочва високото качество и отличните научни постижения по проектите.

4.3.1. Организация на съвместното предприятие и отношения със заинтересованите страни

В процеса на оценяване на ефикасността на Инициативата за иновативни лекарства ГНЕ анализира ключовите показатели за ефективност (КПЕ), структурата и процесите

⁸ <http://www.imi.europa.eu/sites/default/files/uploads/documents/Governance/2ndInterimEvaluationIMI.pdf>

на управление, комуникационните стратегии и усвояването на финансовите средства. Едно от основните заключения бе, че КПЕ следва да се доразвият, за да измерват и отразяват по-добре общите цели на Инициативата за иновативни лекарства. Също така е необходимо в рамките на дългосрочната стратегия да се оценява по-добре общото въздействие на ИИЛ върху биофармацевтичната промишленост, системата на здравеопазването и европейската икономика.

Освен това в доклада се посочва, че комуникационната стратегия трябва да бъде доразвита, за да се достигне до различни групи с целенасочено послание. Така ще се преодолее недостатъчната осведоменост за ИИЛ сред специфични групи от научноизследователската общност.

Въпреки че ГНЕ отчете значителен напредък във функционирането на изпълнителната служба, все още има потенциал за подобрения по редица организационни и кадрови аспекти.

4.3.2. Изпълнение на научноизследователската програма

По отношение на изпълнението на научноизследователските и развойните дейности ГНЕ отбеляза, че все още са налице погрешни схващания по въпроси, свързани с интелектуалната собственост, въпреки че има съществени различия между отделните заинтересовани страни във възприемането за проблема. ГНЕ оцени високо положените усилия за проучване на нов механизъм на финансиране — например чрез поканите за представяне на предложения за използване на нови научни възможности (ENSO), резултатите от които надхвърлиха очакванията.

4.4. SWOT АНАЛИЗ

Експертите от ГНЕ извършиха SWOT анализи на съвместните предприятия по СТИ, за да поставят оценката в по-широкообхватен контекст и да подпомогнат изготвянето на заключения. От отделните силни и слаби страни, възможности и заплахи бяха установени редица общи характеристики, по-специално във връзка със силните и слабите страни. Този анализ е надежден, тъй като той изрично обхваща три от петте съвместни предприятия по СТИ, създадени съгласно 7РП. Докладът на Комисията относно втория етап от междинни оценки на другите две съвместни предприятия по СТИ под отговорността на ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“⁹ вече е публикуван и заключенията са в съответствие с тези, представени в настоящия документ.

Като цяло силните страни на настоящите СП по СТИ потвърждават, че ПЧП представляват успешен модел за сътрудничество с цел преодоляване на неконкурентни предизвикателства в специфични технологии. СТИ са надежден инструмент за постигане на съгласие относно стратегически научноизследователски програми и

⁹ COM(2013) 830.

потенциално по-ефикасно усвояване на бюджета за научни изследвания. Друга силна страна е възможността за създаване и поддържане на стабилни общности в промишлеността, научноизследователските организации и академичните кръгове чрез разширяване на мрежата от участващи заинтересовани страни, като се създава критична маса от експертни знания, за да се преодолеят най-сложните проблеми и да се постигнат висококачествени научни резултати. Мобилизирането на ресурсите и нарастването на синергиите също се доказаха като актив.

В рамките на „Чисто небе“ бе въведена ефективна структура на управление и инициативно участие на консултативните органи; „Горивни клетки и водород“ и Инициативата за иновативни лекарства следва да обърнат по-голямо внимание на тези аспекти.

Що се отнася до слабите страни, в анализа бе подчертано, че балансът между научния и административния персонал в изпълнителните служби на съвместните предприятия може още да се подобри. Това обаче трябва да се обмисли в рамките на по-широкия контекст на концепцията за съвместните предприятия по СТИ: по своя замисъл това са малки органи, които трябва да осигурят пълна гама услуги в подкрепа на научноизследователските и демонстрационните дейности. Това оказва въздействие върху възможността за подобряване на баланса между административните и научните задачи и вътрешните промени в баланса на уменията на персонала.

Във връзка с това предложените от Комисията регламенти на Съвета¹⁰ включват мерки, с които да се помогне на съвместните предприятия да рационализират някои административни задачи и да се възползват допълнително от общите услуги, предлагани на цялата група от органи, които изпълняват „Хоризонт 2020“.

Освен това ГНЕ коментираха по-слабото участие на някои категории заинтересовани страни (а именно МСП и дружества от ЕФФИА) и мерките, които да се предприемат с цел да се разшири обхватът на инициативите. Координацията понастоящем с регионални, национални и международни инициативи и политики се счита за ограничена и следва да се подобри. Тези забележки във връзка с участието и координацията на различни равнища на намеса и политики се отнасят специално до СТИ, но наблюдението на подобренията е в правомощията на Комисията.

Наборът от КПЕ, установен по целесъобразност във всяко СП по СТИ, бе счетен за недостатъчно развит, като по този начин се ограничава възможността да се демонстрират както по-широкообхватното социално-икономическо и екологично въздействие, така и постиженията по целите на програмно равнище. Последният

¹⁰ [COM/2013/0496](#) „Биотехнологични производства“; [COM/2013/0505](#) „Чисто небе 2“; [COM/2013/0506](#) „Горивни клетки и водород“ (ГКВ) 2; [COM/2013/0501](#) „Електронни компоненти и системи за Европейската инициатива за водещи съвместни технологии“ (ECSEL); [COM/2013/0495](#) Втора инициатива за иновативни лекарства (ИИЛ).

фактор може по-специално да представлява заплаха за политическата подкрепа за съвместните предприятия по СТИ.

И накрая, като обща заплаха бе установена възможността основните заинтересовани страни да започнат да възприемат по отрицателен начин съвместните предприятия по СТИ.

5. ОТГОВОР НА КОМИСИЯТА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ОТ ГНЕ ДОКЛАДИ

Комисията приветства заключенията на ГНЕ, че съвместното предприятие представлява подходяща структура за осъществяване на научни изследвания и демонстрации в специфични важни сектори и че този формат следва да продължи да се използва. Комисията е поела ангажимент да изпълни отправените към нея препоръки и да работи заедно с други заинтересовани страни и органи по отправените към тях препоръки. Като цяло Комисията е съгласна с оценките и заключенията на ГНЕ и с повечето от специфичните препоръки. Вече бяха предприети действия по голяма част от препоръките в предложенията на Комисията за съвместните предприятия по СТИ в рамките на „Хоризонт 2020“.

5.1. СП „Чисто небе“

Комисията отбелязва заключението на ГНЕ, че въпреки бавния старт „Чисто небе“ е ускорило своите дейности и понастоящем функционира на пълни обороти. Въпреки че не всички забавяния са компенсирани напълно, планираното ще бъде изпълнено изцяло. Комисията е съгласна с позицията на ГНЕ и е уверена, че „Чисто небе“ ще успее да постигне своите цели.

5.1.1. Препоръки относно организацията и ефикасността

5.1.1.1. Целесъобразност на вътрешните правила и финансирането на съвместното предприятие

Като цяло Комисията приема мнението на ГНЕ, че процесът на вземане на решения следва да се ускори, но същевременно подчертава, че процесът на рационализиране следва да се извърши в рамките на правилата за участие и Финансовия регламент, така че да се осъществява постоянен контрол и да се създадат условия за пълна прозрачност относно използването на публични средства.

5.1.1.2. Ефикасност на организацията и процедурите на изпълнителната служба, включително на мониторинга

Комисията е съгласна, че разширяването на съвместните предприятия представлява възможност за рационализиране на начина, по който те използват административни и технически ресурси. При все това е важно да се отбележи, че този процес на рационализиране следва да се разглежда и осъществява в по-широкия контекст на изпълнението на „Хоризонт 2020“, съгласно която СП представляват средства за постигане на определените от законодателя цели.

5.1.1.3. Ефикасност на комуникациите

Комисията е съгласна, че комуникациите следва да се превърнат в основен канал на вътрешните и външните синергии на съвместното предприятие. Тя изразява своята решимост да подкрепя постигането на тази цел. От съществено значение е да се засилят ефективните комуникационни дейности, които следва да се насочат към широката общественост, представителите на различни сектори, вземащите решения лица и международните общности. Комисията е съгласна с ГНЕ, че досега са постигнати много добри резултати и че настоящото положение представлява важна отправна точка за по-нататъшни подобрения в областта на комуникациите. Освен това Комисията е съгласна, че връзките между Съвместното предприятие за разработване на ново поколение Европейска система за управление на въздушното движение (SESAR) и „Чисто небе“ следва да се засилят и изразява готовност да работи с двете съвместни предприятия за подобряване на комуникациите и засилване на синергиите и допълняемостта.

Освен Комисията се ангажира да работи в тясно сътрудничество с „Чисто небе“ и всички заинтересовани страни, включително с членовете на групата на представителите на членуващите държави, за да се повиши глобалната осведоменост за „Чисто небе 2“ и неговата видимост.

5.1.1.4. Качество на поканите за представяне на предложения

ГНЕ отчита, че процедурата и осъществяването на поканите за представяне на предложения са ефективни и съответстват на ролята на партньорите в техническата програма на „Чисто небе“. Комисията е съгласна, че този подход следва да продължи и че процесът във връзка с поканите следва да остане важен фактор, който допринася за постигане на специфичните цели на дори още по-амбициозното „Чисто небе 2“. ГНЕ счита, че следва да се полагат допълнителни усилия за систематичен преглед на техническото съдържание на поканите и Комисията има готовност да допринесе за постигането на тази цел.

5.1.2. Препоръки относно напредъка и ефективността

5.1.2.1. Общ напредък и ефективност

Комисията е съгласна със заключението на ГНЕ, че „Чисто небе 2“ следва да се превърне в координатор на обобщоевропейска програма за иновации в сектора на въздухоплаването въз основа на демонстрационни системи. За постигане на целите в областта на околната среда и конкурентоспособността е необходимо да се възползваме от успешното изпълнение на „Чисто небе“ по 7РП. Комисията подчертава, че тези цели в областта на околната среда и напредъкът по постигането им трябва да бъдат съгласувани с други инициативи, които подкрепят нейната политика в областта на околната среда.

Комисията отбелязва, че съгласно доклада на ГНЕ стратегията и подготовката за последния етап на демонстрационните системи, включително летателните изпитания,

са били образцови. Същевременно ГНЕ изтъкна необходимостта от по-интензивна взаимосвързаност между целите на „Чисто небе“ и общите цели на въздухоплавателния сектор, изложени в рамките на европейската технологична платформа ACARE. Комисията споделя позицията на ГНЕ и ще проучи възможността да се доразвие методика за оценяване на напредъка към целите на ACARE.

5.1.2.2. Посещения на място

ГНЕ отчита, че благодарение на посещенията на място е придобита непосредствена представа за постигнатия напредък от „Чисто небе“ и за изпълнението на специфичните цели чрез получените резултати. Комисията приема позицията на ГНЕ и препоръката да се гарантира, че във връзка с бъдещите оценки се предвижда възможността за посещения на място.

5.1.2.3. Система за технологично оценяване и нужди на политиката

Комисията отбелязва настоящия обхват на системата за технологично оценяване само за целите на технологичните оценки. Комисията би приветствала развитие на инструментите на системата за технологично оценяване в посока на разширяване на нейния обхват.

5.2. СП „Горивни клетки и водород“

5.2.1. Препоръки относно организацията и ефикасността

5.2.1.1. Управление и ангажиране на заинтересованите страни

Комисията е съгласна, че процедурите за вземане на решения следва да бъдат колкото се може по-бързи, но подчертава, че при организирането и подготовката на заседанията на управителния съвет (УС) следва да се гарантират подходящи крайни срокове. Следва да се отбележи, че гласът на Комисията в УС е неделим и че следва да се осигури достатъчно време, за да може тя да проведе своята процедура за консултации между службите, така че да се постигне съгласие между всички засегнати служби. Сегашните крайни срокове за предоставяне на документи за заседанията на управителния съвет и за отговор при писмени процедури отговарят на тези нужди.

В качеството си на член на управителния съвет ЕС ще осъществява контрол за правилното разпределяне на ресурсите, постоянния ангажимент на членовете и ефикасното прилагане на процедурите. Правомощията на изпълнителния директор са ограничени по въпроси, по които Комисията има право на вето (главно въпроси, свързани с изразходването на публични средства), така че решенията по тях следва да се вземат от УС. Комисията подкрепя предложението за засилване на ролята на групата на представителите на членуващите държави и подобряване на обмена на информация с нея.

5.2.1.2. Административна структура и управление

Предложеният от Комисията регламент относно СП „Горивни клетки и водород 2“ включва възможност за споделяне на набор от административни функции. Предвид автономния характер на съвместното предприятие няма да е възможно обаче Комисията пак да поеме предишните си функции, както предлага ГНЕ. Комисията има готовност да проучи възможни варианти за осъществяване на контрол за изразходваните от промишлеността средства, когато това е съвместимо с общия подход на опростяване, заложен в „Хоризонт 2020“.

5.2.2. Препоръки относно напредъка и ефективността

По отношение на финансирането Комисията е съгласна с предложените мерки. В новото предложение за регламент относно СП „Горивни клетки и водород 2“ се предвижда, че СП ще има достъп до гаранционния фонд, което означава, че участието на МСП ще бъде улеснено.

Що се отнася до работните програми, ще бъдат положени допълнителни усилия за подобряване на синергиите и взаимодействията с други подходящи области. Вече бяха предприети действия за максимално съгласуване на работните програми във връзка както с първите покани по „Хоризонт 2020“, така и с дейностите по Европейската инициатива за екологосъобразни превозни средства.

Комисията има готовност да проучи как да се рационализират взаимодействията между СП и нейните служби, които отговарят за определяне на политиката, за да се гарантира, че дейностите на СП са по- тясно обвързани с областите на политика. Тя също така ще гарантира, че научните доказателства последователно се вземат предвид в политиката в областта на транспорта и енергетиката.

Схемата „ERA-NET“¹¹ и Съвместната програма за горивни клетки и водород на Европейското сдружение за енергийни научни изследвания (EERA) могат да се считат за подходящи инструменти за координиране и интегриране на националните и регионалните дейности в тази област и те могат да бъдат ефективни партньори на съвместното предприятие „Горивни клетки и водород“.

Комисията ще проучи възможността за включване на инфраструктури за водород в новата Национална стратегическа референтна рамка (НСРР) за структурните фондове.

¹¹ Целта на схемата „ERA-NET“ е да се засилят сътрудничеството и координацията на научноизследователските дейности, които се извършват на национално или регионално равнище в държавите членки и асоциираните държави.

http://ec.europa.eu/research/era/era-net-in-horizon-2020_en.html

5.3. СП по Инициативата за иновативни лекарства

5.3.1. Препоръки относно организацията и ефикасността

5.3.1.1. Организационна структура и механизми за финансиране

Комисията приема препоръките на ГНЕ за допълнителни подобрения на организационната структура на изпълнителната служба на Инициативата за иновативни лекарства, за да се гарантира подходящ баланс между административния и научния персонал. Освен това в рамките на ИИЛ следва да се установят евентуални пропуски в уменията или компетенциите в службата, за да се внесат подобрения. ГНЕ препоръчва в рамките на Инициативата за иновативни лекарства да се проучи дали някои административни и хоризонтални функции могат да бъдат споделени с други съвместни предприятия предвид факта, че този подход вече бе възприет в предложението на Комисията за втората инициатива за иновативни лекарства. Комисията подкрепя препоръката да продължи да планира и разработва нови механизми за финансиране, за да гарантира устойчивостта на настоящите и бъдещите проекти, когато това е целесъобразно и е в съответствие с правилата на „Хоризонт 2020“.

5.3.1.2. Управление и ангажиране на заинтересованите страни от сферата на промишлеността

ГНЕ насърчи Комисията да се възползва от възможността за кръстосано сравняване, за да определи области с най-добри практики за оперативните функции на групата на представителите на членуващите държави и научния комитет в съвместните предприятия. Комисията приветства тази препоръка и насърчава споделянето на добри практики, по-специално по въпроси във връзка с управлението и ролята на консултативните органи.

ГНЕ също така отбелязва, че за проекти по ИИЛ би било от полза участието на средни по размер фармацевтични дружества, които са твърде големи, за да бъдат МСП, но не са и членове на ЕФФИА. Беше предложено СП да намери начин да привлече такива дружества в бъдещи проекти. Комисията подкрепя това виждане и разгледа този въпрос в своето предложение за втората инициатива за иновативни лекарства в рамките на „Хоризонт 2020“. Това включва отварянето на партньорството за дружества, различни от членовете на ЕФФИА и МСП, като изрично се включат средни предприятия.

Комисията отбелязва предложението на ГНЕ да се използва възможността за включване на участия в натура от участници извън ЕС като част от общото участие в натура. Тя също така отбелязва, че на ЕФФИА е било препоръчано да изпълни това предложение, за да се стимулира по-широкообхватно ангажиране на промишлеността в Инициативата за иновативни лекарства.

5.3.1.3. Комуникационна стратегия и повишаване на осведомеността

Комисията е съгласна, че управителният съвет на СП по Инициативата за иновативни лекарства следва да положи всички възможни усилия, за да завърши и приложи

наскоро разработената комуникационна стратегия, която ще бъде свързана с визията на ИИЛ и дългосрочната ѝ политическа рамка. Стратегията ще спомогне за демонстриране на значението на Инициативата за иновативни лекарства пред заинтересованите страни и други лица и впоследствие ще привлече по-голямо участие и повече инвестиции.

Комисията отчита съгласието на ЕФФИА за по-нататъшно развитие на целенасочени комуникации с широк кръг от заинтересовани страни, включително широката общественост, пациентски организации и регулаторни органи. От съществено значение е ударението да се пренасочи от влаганите ресурси и процесите към резултатите и въздействията с оглед да се демонстрира важността на работата по Инициативата за иновативни лекарства. Освен това по този начин ще се увеличи допълнително видимостта на ИИЛ, ще се подобри имиджът на съвместното предприятие и ще се спечели обществена подкрепа.

ГНЕ препоръча да се привлекат членовете на групата на представителите на членуващите държави, които да действат като посланици на ИИЛ в своите държави, за да се увеличи подкрепата и участието по бъдещи покани за представяне на предложения.

Управителният съвет вече предприе действия, като поиска във всяка държава да бъдат определени и назначени „научни посланици“ на ИИЛ. Те следва да бъдат ключови изследователи на високо равнище, които участват в проекти по ИИЛ или които разполагат със задълбочени знания относно научните дейности на тази инициатива. Тяхната роля ще бъде да повишават осведомеността и да съобщават за постиженията на национално и регионално равнище. Беше изготвен проект на списък с потенциални кандидати, подбрани от проекти по Инициативата за иновативни лекарства и бивши членове на научния комитет.

Комисията приветства положените досега усилия за привличане на МСП и счита, че те трябва да продължат. Комисията подкрепя предложенията на ГНЕ за целенасочени комуникации и съобщения по въпроси, свързани с политиката в областта на интелектуалната собственост, и примери за МСП, които са извлекли полза от участие в проекти по ИИЛ.

5.3.2. Препоръки относно напредъка и ефективността

5.3.2.1. Ключови показатели за ефективност (КПЕ)

Комисията е съгласна, че КПЕ трябва да се прецизират допълнително в съответствие с общия подход, определен от законодателя за „Хоризонт 2020“. Видно е, че дългосрочната стратегия и КПЕ са необходими, за да се определи количествено възвръщаемостта на инвестициите и да се направи оценка на съотношението качество/цена и на алтернативните разходи по ИИЛ. Комисията застъпва становището, че агрегираните КПЕ следва редовно да бъдат наблюдавани и широко оповестявани извън обичайните научни и изследователски общности.

5.3.2.2. Достъпност на данните и информацията

ГНЕ препоръча Комисията, заедно с ЕФФИА, да помогне за осигуряването на информация и базови стойности, които са необходими за разработването на агрегирани КПЕ. Като цяло Комисията е съгласна с ГНЕ, но също така препоръчва по-добър взаимен обмен на данни в полза на изготвянето на политиките в рамките на службите на Комисията.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Комисията отчита щателната и задълбочена работа, извършена от ГНЕ във връзка с втората междинна оценка на съвместните предприятия „Чисто небе“, „Горивни клетки и водород“ и Инициативата за иновативни лекарства. По-специално тя отчита положените усилия от ГНЕ, за да извърши кръстосано сравняване на процедурите в трите съвместни предприятия, и — по отношение на „Чисто небе“ — спазения натоварен график от посещения на място, за да се оценят постиженията на равнище демонстрационни системи. Освен това тя отбелязва, че ГНЕ отчетоха надеждността на подхода на ПЧП, осъществен чрез инициативи по член 187, и изразиха положителни становища относно бъдещите перспективи за съвместните предприятия в рамките на „Хоризонт 2020“. Комисията отбелязва задоволителната и ефективна последователност на становищата, изразени в двете междинни оценки, и отчита признанието от страна на ГНЕ, че повечето препоръки от първите междинни оценки от 2010 г. и 2011 г. са били изпълнени успешно.

Препоръките на ГНЕ се считат за много полезни за премахване или поне за намаляване на слабостите, установени в настоящите дейности на съвместните предприятия. Тези препоръки се вземат под внимание, дотолкова доколкото го позволява законодателният процес, при създаването на съвместните предприятия по СТИ в рамките на „Хоризонт 2020“ (т.е. „Чисто небе 2“, „Горивни клетки и водород 2“ и втората инициатива за иновативни лекарства).

Комисията се ангажира да предприеме корективни мерки, когато това е целесъобразно и е в рамките на нейните правомощия за намеса. Освен това тя се ангажира да продължи да работи заедно с другите заинтересовани страни и органи в рамките на съвместните предприятия, за да предприеме подходящи мерки във връзка с препоръките.

И накрая Комисията припомня, че за изпълнение на препоръките във връзка със следващото поколение съвместни предприятия се налага да бъдат приети нови регламенти на Съвета. След като на 10 юли 2013 г. Комисията представи своите предложения за регламенти, процесите за продължаване на „Чисто небе“, „Горивни клетки и водород“ и Инициативата за иновативни лекарства по „Хоризонт 2020“ са в пълен ход.